

Siuntion kunnan ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma vuodelle 2025

Ehkäisevä päihdetyö (EPT) on osa kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä. Sen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden käytön aiheuttamia haittoja niin päihteiden käyttäjille, heidän läheisilleen kuin yhteiskunnallekin. Työn tavoitteena on myös lisätä ymmärrystä päihteiden käytöstä ja niihin liittyvistä ilmiöistä sekä edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista päihteisiin liittyvissä asioissa.

Ehkäisevällä päihdetyöllä pyritään vaikuttamaan alkoholin, tupakka- ja nikotiinituotteiden, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen kysyntään ja saatavuuteen ja sitä kautta niiden käyttöön. Ehkäisevää päihdetyötä tehdään kaikilla kunnan toimialoilla ja työ näkyy kuntalaisten arjessa toimivina palveluina, viihtyisänä ympäristönä ja turvallisuutena. Lisäksi onnistunut ehkäisevä päihdetyö edellyttää monelle yhteiskunnan sektorille ulottuvaa yhteistyötä.

Ehkäisevällä päihdetyöllä

- Kavennetaan terveys- ja hyvinvointieroja
- Vahvistetaan ihmisten omaa toimintaa hyvinvoinnin parantamiseksi
- Tuetaan yhdenvertaisuutta
- Vähennetään päihteistä koituvia riskejä ja haittoja
- Vähennetään korjaavan työn, kuten päihdehoidon tarvetta
- Lisätään esimerkiksi alueellista kilpailukykyä ja säästetään resursseja sosiaali- ja terveyssektorilla

Ehkäisevän päihdetyön perustana on laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015). Lain toimeenpanoa ohjaa Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2015:19).

EPT-tavoitteet Siuntion kunnassa vuonna 2025

Parasta ehkäisevää päihdetyötä tehdään tarjoamalla päihteiden käytölle vaihtoehtoja. Siuntion kunnan tavoitteena on luoda ympäristö, joka tarjoaa kuntalaisen koko elämänkaari huomioiden riittävästi kiinnostavaa tekemistä ja ennakoivasti oikeanlaista tukea, jotta riippuvuuksien syntyminen voidaan ehkäistä ajoissa. Tällaisen ympäristön luomiseen ja ylläpitämiseen tarvitaan kunnan ja hyvinvointialueen tuottamien palveluiden lisäksi aktiivisia kuntalaisia ja kolmannen sektorin toimintaa.

Siuntion kunnan ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma vuodelle 2025 perustuu vuoden 2024 ohjelman tavoin kuuden STM:n Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelmassa esitetyn painopisteen teemoihin.

1. Ehkäisevän päihdetyön valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset rakenteet ovat kunnossa

Siuntiossa ehkäisevän päihdetyön koordinoitavastuu on hyvinvointipalveluiden tulosalueella. Hyvinvointipäällikkö ja etsivänä nuorisotyöntekijänä toimiva päihdeohjaaja osallistuvat Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja kuntien EPT-verkoston toimintaan ja laativat kunnan vuosittaisen EPT-toimintasuunnitelman. Yhteistyötä hyvinvointialuevetoisessa ehkäisevän työn verkostossa jatketaan.

Kehityskohteet

EPT:n läpileikkaavuutta kunnan kaikissa toiminnoissa tulee edelleen kehittää mm. tuomalla esille toimivien palveluiden ehkäisevää vaikutusta. Kuntalaisten, kolmannen sektorin, viranomaistahojen ja liike-elämän osallistamista päihdehaittojen tunnistamisessa ja ehkäisyssä tulee lisätä suunnitelmallisesti.

2. Haitoista viestitään tutkittuun tietoon perustuen yksilöiden ja yhteisöjen valintojen sekä sosiaali- ja terveystieteiden tueksi

Sekä päihdeavainindikaattoreiden että syksyllä 2024 toteutetun kuntalaiskyselyn valossa Siuntion kunnan päihdetilanne on erittäin hyvä koko maan ja varsinkin hyvä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen lukuihin verrattuna. Huolestuttavaa kehitystä on sekä alueellisesti että paikallisesti tapahtunut tupakka- ja nikotiinituotteiden käytössä. Tätä selittää osaltaan sähkösavukkeiden suosion kasvu.

Kehityskohteet

Kunnan päihdeavainindikaattoreiden kehittyminen raportoidaan sivistyslautakunnalle vähintään kerran vuodessa EPT-toimintaohjelman toteutumisen arvioinnin yhteydessä. Sekä kuntalaisille että kunnan työntekijöille toteutetaan viestintää tämän toimintaohjelman liitteenä olevan vuosikellon mukaisesti. Viestinnän kanavia tullaan monipuolistamaan. Erityisesti nuorille suunnattua savuke- ja nikotiinitietoutta jaetaan aktiivisesti kouluissa, nuorisotyössä sekä harrastustoiminnassa.

3. Riskikäyttö ja haitat tunnistetaan sekä tukea tarjotaan varhaisessa vaiheessa

Riskikäyttöä tunnistetaan ja varhaista tukea tarjotaan yksilötasolla mm. terveydenhuollossa, työterveyshuollossa, sosiaalipalveluissa, oppilashuollossa ja nuorisopalveluissa. Mini-interventioita on käytössä varsinkin terveydenhuollon eri palveluissa. Etsivää työtä pystytään kunnan palveluissa tekemään parhaiten etsivässä nuorisotyössä.

Kehityskohteet

Tietoutta varhaisen havaitsemisen ja puuttumisen menetelmistä lisätään kunnan palveluissa. Ohjausprosessit hyvinvointialueen palveluihin kuvataan kunnan verkkosivuille hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sivustolle.

4. Paikallista alkoholi-, tupakka- ja rahapelipolitiikkaa toteutetaan suunnitellusti ja laajassa yhteistyössä

Pakka-toimintamalli ei ole Siuntiossa käytössä, mutta yhteistyö poliisin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa on lisääntynyt mm. kouluissa, nuorisopalveluissa ja kunnan liikenneturvallisuustyöryhmässä.

Kehityskohteet

Ankkuri-toiminnan käynnistyminen yhteistyössä Kirkkonummen kunnan, hyvinvointialueen ja poliisin kanssa. Yhteistyö anniskelu- ja myyntipaikkojen kanssa tulee käynnistää.

5. Haittojen ehkäisyyn panostetaan lähiyhteisöissä

Kunnan kuntalaisille järjestämät tapahtumat ja harrastustoimintaan tarkoitetut tilat ovat päihteettömiä. Kunta tekee aktiivista yhteistyötä alueen harrastustoimijoiden kanssa. Kouluissa ja nuorisopalveluissa toteutetaan tiedonvaihtoa ja yhteistä tiedotusta.

Kehityskohteet

Eri ikäisille tarkoitettujen päihteettömien vapaa-ajanviettomahdollisuuksien ja kohtaamisten valikoimaa lisätään. Erityisesti urheilupiireissä nuuskan käyttöä pyritään vähentämään yhteistyössä seurojen kanssa. Kunnan työntekijöiden savuttomuutta tulee edistää aktiivisesti yhteistyössä henkilöstöhallinnon kanssa. Kuntalaisten näkemykset kunnan päihdetilanteesta kartoitetaan ja raportoidaan vuosittain. Suunnitellaan ja toteutetaan erilaisia kampanjoita ja projekteja useamman palvelun ja toimijan kanssa yhdessä ja yhtäaikaisesti.

6. Ammattilaisilla on riittävästi ehkäisevän päihdetyön osaamista

Tietoa mm. EHYT ry:n järjestämistä koulutuksista jaetaan kunnan työntekijöille säännöllisesti. Siuntion kunnan esihenkilöiden työn tueksi on laadittu päihdeohjelma ja hoitoonohjausmalli.

Kehityskohteet

Rahapeliongelmien varhaisen tunnistamisen osaamista tulee kehittää. Ehkäisevän päihdetyön tietoutta tulee tarjota aktiivisemmin koulujen ja nuorisopalveluiden ohella ikäihmisten ja lasten kanssa toimiville tahoille.

Siuntion kunnan ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman päätavoitteet vuodelle 2025:

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Varmistetaan palveluketjujen sujuvuus Siuntion kunnan ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palveluiden välillä.	Ohjausprosessit hyvinvointialueen palveluihin selvitetään ja kuvataan kunnan verkkosivuille. Osallistutaan aktiivisesti LU-verkoston toimintaan.	Hyvinvointipäällikkö Päihdeohjaaja Hyvinvointikoordinaattori
Tuotetaan lisää hyvinvointia tukevia toimintamuotoja.	EPT:n läpileikkaavuutta kunnan kaikissa toiminnoissa vahvistetaan tuomalla esille toimivien palveluiden ehkäisevää vaikutusta. Yhdistystoimijoiden tietoutta EPT:stä lisätään.	Hyvinvointipäällikkö kunnan johtoryhmä Hyvinvointikoordinaattori
Lisätään eri ikäisten kuntalaisten sekä viranomaistahojen ja liike-elämän osallistamista päihdehaittojen tunnistamisessa ja ehkäisyssä.	Järjestetään kohtaamisia eri tahojen kesken kunnan tapahtumissa ja tilaisuuksissa. Osallistutaan ja haastetaan osallistumaan valtakunnallisiin kampanjoihin.	Hyvinvointipäällikkö Päihdeohjaaja Hyvinvointikoordinaattori

Liite 1: EPT-viestinnän vuosikello 2025 Siuntion kunta

Liite 1

EPT-viestinnän vuosikello 2025 Siuntion kunta

Jatkuva ja säännöllinen toiminta:

- EPT perusopetuksessa, nuorisotyössä ja toisen asteen oppilaitoksissa
- yhteistyö Siuntion kunnan kaikkien toimialojen, seutukunnan ja hyvinvointialueen kanssa
- tiedottaminen, jalkautuva työ, verkostoituminen ja koulutukset

Kuukausittaiset teemanostot:

Tammikuu

- Pysy pystyssä -kampanja, liukuesteiden jakaminen
- Tipaton tammikuu
- Kansainvälinen koulutuksen päivä

Helmikuu

- THL:n Osallisuusviikko
- Mediataitoviikko
- 112-päivä
- Ystävänäpäivä

Maaliskuu

- Aivoviikko
- Maailman unipäivä
- Rasismin vastainen viikko
- Kansainvälinen onnellisuuspäivä

Huhtikuu

- Maailman autismitietoisuuden päivä
- Maailman terveystpäivä
- Opiskelijoiden mielenterveysviikko

Toukokuu

- Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä
- Valtakunnallinen sydänviikko
- Kansainvälinen tupakaton päivä
- Hakematta paras – ei välitetä alkoholia nuorille!

Kesäkuu

- Kansainvälinen vanhemmuuden päivä
- Siuntio-päivä
- Pride kuukausi / Pride viikko
- Selvinpäin kesään -kampanja

Elokuu

- Kansainvälinen nuorison päivä
- Koulujen alkaessa yläkoululaisten ryhmätykset
- Back to School-tapahtuma
- Savuton Suomi - päivä

Syyskuu

- Kansainvälinen päivä puhtaan ilman puolesta
- YK:n kansainvälinen lukutaitopäivä
- Liikkujan viikko
- Maailman sydänpäivä

Lokakuu

- Maailman mielenterveyspäivä
- Kansainvälinen tyttöjen päivä
- YK:n päivä

Marraskuu

- Ehkäisevän päihdetyön viikko
- Lapsen oikeuksien viikko ja -päivä

Joulukuu

- Kansainvälinen vammaisten päivä
- Kansainvälinen vapaaehtoistenpäivä
- Ihmisoikeuksien päivä
- Anna lapselle raitis joulu -kampanja